

ՄԻԱՄՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ

2014

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

ԹԵՍՏ 1

Խմբի համարը

Նստարանի համարը

Հարգելի՛ դիմորդ

Խորհուրդ ենք տալիս առաջադրանքները կատարել ըստ հերթականության: Ուշադիր կարդացե՛ք յուրաքանչյուր առաջադրանք և պատասխանների առաջարկվող տարբերակները: Եթե Ձեզ չի հաջողվում որևէ առաջադրանքի անմիջապես պատասխանել, ժամանակը խնայելու նպատակով Դուք կարող եք այն բաց թողնել և դրան անդրադառնալ ավելի ուշ:

Ձեր առջև դրված թեստ-գրքույկի էջերի դատարկ մասերը Դուք ազատորեն կարող եք օգտագործել սևագրության համար: **Թեստ-գրքույկը չի ստուգվում: Ստուգվում է միայն պատասխանների ձևաթուղթը:**

Առաջադրանքները կատարելուց հետո չմոռանաք պատասխանները ուշադիր և խնամքով նշել պատասխանների ձևաթղթում: Պատասխանների ձևաթղթի ճիշտ լրացումից է կախված Ձեր քննական միավորը:

Ցանկանում ենք հաջողություն:

Ա մակարդակ

1 Ռ՞ր թվականին Արգիշտի I-ի գորքերը հասան մինչև Պարսուս և Բաբելոնի երկիր.

- 1) Ք. ա. 784 թ.
- 2) Ք. ա. 782 թ.
- 3) Ք. ա. 781 թ.
- 4) Ք. ա. 779 թ.

2 Տիգրան Մեծի գլխավորած հայկական բանակը ե՞րբ մոտեցավ պաշարված Տիգրանակերտին.

- 1) Ք. ա. 69 թ. հոկտեմբերին
- 2) Ք. ա. 68 թ. հոկտեմբերին
- 3) Ք. ա. 68 թ. սեպտեմբերին
- 4) Ք. ա. 69 թ. սեպտեմբերին

3 Ե՞րբ է ստեղծվել Կ. Պոլսի Ազգային ժողովը.

- 1) 1846 թ.
- 2) 1844 թ.
- 3) 1857 թ.
- 4) 1859 թ.

4 Ե՞րբ է տեղի ունեցել արևելահայերի ներկայացուցչական համաժողովը Թիֆլիսում.

- 1) 1917 թ. մայիսի 2-ից մայիսի 11-ը
- 2) 1918 թ. սեպտեմբերի 29-ից հոկտեմբերի 13-ը
- 3) 1917 թ. սեպտեմբերի 29 -ից հոկտեմբերի 13-ը
- 4) 1918 թ. մայիսի 2-ից մայիսի 11-ը

5 Ե՞րբ Լոռին վերջնականապես ազատագրվեց սելջուկ-թուրքերից.

- 1) 1103 թ.
- 2) 1113 թ.
- 3) 1215 թ.
- 4) 1131 թ.

6 Ե՞րբ է ստեղծվել Նոր Զուղայի հայկական տպարանը.

- 1) 1638 թ.
- 2) 1618 թ.
- 3) 1568 թ.
- 4) 1616 թ.

7

Արևմտահայերի երկրորդ համագումարը տեղի է ունեցել՝

- 1) 1917 թ. մայիսի 2–11–ին
- 2) 1919 թ. փետրվարի 6–13–ին
- 3) 1918 թ. հուլիսի 22–26–ին
- 4) 1917 թ. հոկտեմբերի 29–ին

8

Հայ ավանդական երեք կուսակցություններն առաջին անգամ համագգային կենտրոնական մարմին կազմեցին՝

- 1) 1987 թ.
- 2) 1975 թ.
- 3) 1988 թ.
- 4) 1974 թ.

9

Որքա՞ն էր Մեծ Հայքի տարածքը.

- 1) 411 հազ. քառ. կմ
- 2) 80 հազ. քառ. կմ
- 3) 250 հազ. քառ. կմ
- 4) 311 հազ. քառ. կմ

10

Որքա՞ն էր Անտոնիոսի բանակի ընդհանուր կորուստը պարթևական արշավանքում.

- 1) 44 հազար զինվոր
- 2) 55 հազար զինվոր
- 3) 20 հազար զինվոր
- 4) 30 հազար զինվոր

11

Ո՞վ է Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի առաջին հայ հերոսը.

- 1) Հովհաննես Բաղրամյանը
- 2) Լազր Չափչախյանը
- 3) Կարապետ Միմոնյանը
- 4) Նելսոն Ստեփանյանը

12

Ալեքսանդր Թամանյանի նախագծով կառուցվել է՝

- 1) «Հրազդան» մարզադաշտը
- 2) Սասունցի Դավթի արձանը
- 3) մարզահամերգային համալիրը
- 4) օպերայի և բալետի թատրոնը

13

Ո՞ր կարևոր փաստաթղթով էր սահմանվում յուրաքանչյուր նախարարի տեղն Արշակունյաց արքունիքում.

- 1) Ջորանամակ
- 2) Հրովարտակ
- 3) Գահնամակ
- 4) Գահացուցակ

14

Հայաստանի ո՞ր տարածքն էր որդան կարմիր հոջակավոր ներկի արտադրության կենտրոնը.

- 1) Վանն իր շրջակայքով
- 2) Անին իր շրջակայքով
- 3) Դվինն իր շրջակայքով
- 4) Կարսն իր շրջակայքով

15

Որքա՞ն զինվոր է կորցրել թուրքական բանակը 1724 թ. Երևանի պաշտպանության ժամանակ.

- 1) 10 հազար
- 2) 20 հազար
- 3) 5 հազար
- 4) 15 հազար

16

Ո՞վ է եղել Կ. Պոլսի թատերական երկրորդ կազմակերպության ղեկավարը.

- 1) Հ. Աբեյանը
- 2) Պ. Ադամյանը
- 3) Հ. Վարդովյանը
- 4) Լ. Քալանթարը

17

Ո՞վ է ստորև բերվող վկայության հեղինակը.

«Արտաշեսը գնում է այն տեղը, որտեղ [գետերը] խառնվում են, և այնտեղ, բլուրը հավանելով, քաղաք է շինում և իր անունով կոչում է Արտաշատ»:

- 1) Խորենացին
- 2) Պլուտարքոսը
- 3) Պոլիբիոսը
- 4) Ստրաբոնը

18 **Ո՞վ է հետևյալ խոսքերի հեղինակը.**

«Մի տեսակ արտահողային պետություն էր ստեղծվում՝ կենտրոնական ու տեղական իշխանություններով: Ապագայում, երբ Թուրքահայաստանը դառնար ազատ, կառավարման մեքենան արդեն պատրաստ էր»:

- 1) Սիմոն Վրացյան
- 2) Ավետիս Ահարոնյան
- 3) Արամ Մանուկյան
- 4) Վահան Փափազյան

19 **ՀՄԽՀ–ում իշխանության տեղական գործադիր մարմինները, որոնք նշանակովի էին և ժամանակավոր, կոչվում էին՝**

- 1) գեմատվոներ
- 2) խորհուրդներ
- 3) հեղկոմներ
- 4) շրջկոմներ

20 **Ինչպե՞ս էր կոչվում հայկական հեղենիզմի երկրորդ փուլը.**

- 1) միջին հեղենիզմ
- 2) ուշ հեղենիզմ
- 3) նոր հեղենիզմ
- 4) վաղ հեղենիզմ

21 **Գտնել սխալ պատասխանը:**

Ի՞նչ նպատակով շահ Աբասը թուրքական բանակի շարժման ճանապարհին ընկած հայկական բնակավայրերի բնակչությանը գաղթեցրեց Պարսկաստանի խորքերը.

- 1) Դրանով թուրքական բանակը կզրկվեր պարենից ու օթևանի հնարավորությունից և ի վիճակի չէր լինի շարունակելու արշավանքը:
- 2) Տեղափոխելով Պարսկաստանի արևելյան սահմանամերձ շրջանները՝ կկասեցներ թուրքական զորքերի առաջխաղացումը:
- 3) Հայ որակյալ երկրագործներին ու արհեստավորներին բնակեցնելով երկրի ներքին գավառներում՝ շահը հույս ուներ զարգացնելու Պարսկաստանի տնտեսությունը:
- 4) Հայ առևտրականներին փոխադրելով երկրի հարավ՝ նա ձգտում էր հյուսիսում զարգացած մետաքսի առևտուրը տեղափոխելու Պարսից ծոցի շրջան, ինչը տնտեսական մեծ վնաս կհասցներ Օսմանյան պետությանը:

22 Ի՞նչ նպատակ էր հետապնդում Արտաշես I-ի կողմից անցկացված հողային բարեփոխումը.

- 1) վերացնել համայնքային սեփականությունը
- 2) գյուղացի-համայնականների հողերը կրկնապատկել
- 3) կարգավորել հողի սեփականության խնդիրները՝ արգելելով ավագանուն (ազարակների սեփականատերերին) յուրացնել գյուղացի-համայնականների հողերը
- 4) վերացնել ավագանու հողատիրական իրավունքը

23 XIX դ. երկրորդ կեսի հայ քաղաքական կյանքի հետ կապված իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպության ստեղծումը
- բ. «Բարենպատակ ընկերություն» խմբակի ստեղծումը
- գ. Կ. Պոլսի ուսումնական խորհրդի անդամների կողմից «Ազգային սահմանադրության» ստեղծումը
- դ. ՀՅԴ կուսակցության ստեղծումը
- ե. Արմենական կուսակցության ստեղծումը

- 1) ա, գ, բ, դ, ե
- 2) գ, բ, ա, ե, դ
- 3) ե, բ, դ, ա, գ
- 4) գ, ա, դ, բ, ե

24 Վանի թագավորության արքաների անունները դասավորել ըստ նրանց գահակալման հաջորդականության.

- ա. Արգիշտի I
- բ. Սարդուրի II
- գ. Ռուսա II
- դ. Մենուա
- ե. Ռուսա I
- զ. Սարդուրի I

- 1) գ, դ, ա, բ, ե, զ
- 2) գ, ա, դ, բ, գ, ե
- 3) դ, գ, բ, ա, ե, գ
- 4) դ, գ, ա, ե, բ, գ

25

Կատարել համապատասխանեցում.

N	Որտեղի՞ց էր ներգաղթը	N	Քանակը	N	Տարեթիվը
1	Իրաք (առաջին խումբ)	1	4167	1	1925 թ.
2	Կ. Պոլիս	2	3500	2	1921 թ.
3	Սիրիա, Հունաստան, Ֆրանսիա, Թուրքիա	3	5016	3	1922 թ.
4	Հունաստան, Իրաք, Թուրքիա և այլն	4	3000	4	1923 թ.
		5	10000	5	1924 թ.

1)

1	3	1
2	4	2
3	5	3
4	1	5

2)

1	4	2
2	2	3
3	1	5
4	3	1

3)

1	3	4
2	2	5
3	5	1
4	4	2

4)

1	2	3
2	1	4
3	4	2
4	5	5

26

Համապատասխանեցնել հեղինակների և նրանց ստեղծագործությունների անունները.

- 1) Հովհաննես Այվազովսկի
- 2) Եղիշե Թադևոսյան
- 3) Գևորգ Բաշինջաղյան
- 4) Վարդգես Սուրենյանց

- ա. «Ջանգեզուր»
- բ. «Նավերի բեռնումը»
- գ. «Արևածաղիկը»
- դ. «Ս. Հռիփսիմե»
- ե. «Սալումե»

- 1) 1-ա, 2-դ, 3-բ, 4-գ
- 2) 1-բ, 2-գ, 3-ա, 4-դ
- 3) 1-ե, 2-բ, 3-գ, 4-դ
- 4) 1-բ, 2-դ, 3-ա, 4-ե

27

Մինչև Ս. Գրիգոր Լուսավորիչը որտե՞ղ էին գտնվում Հայոց եկեղեցու առաջնորդական աթոռները.

- 1) Բագրևանդում, Եկեղիքում, Տարոնում
- 2) Վաղարշապատում, Դվինում, Ջվարթնոցում
- 3) Սյունիքում, Եդեսիայում, Արտազում
- 4) Աշտիշատում, Խոր Վիրապում, Բագավանում

28 Ո՞ր թվականին է տեղի ունեցել Գյալիսորի կոիվը.

- 1) 1893 թ.
- 2) 1897 թ.
- 3) 1894 թ.
- 4) 1895 թ.

29 Պետական լեզվի մասին օրենքն ընդունվել է՝

- 1) 1920 թ. մայիսի 30-ին
- 2) 1919 թ. մայիսի 30-ին
- 3) 1920 թ. հունիսի 23-ին
- 4) 1919 թ. դեկտեմբերի 26-ին

30 Կիլիկիայի ո՞ր մասն էր զբաղեցնում Լեոնային Կիլիկիան.

- 1) հարավարևելյան
- 2) հյուսիսարևմտյան
- 3) հարավարևմտյան
- 4) հյուսիսարևելյան

31 Ո՞ր կայսեր ուղարկած զորքն են հայերը Տրդատ II-ի գլխավորությամբ ջախջախել և վտարել Հայաստանից.

- 1) Ներոն
- 2) Կարակալլա
- 3) Մակրինոս
- 4) Սեպտիմիոս Սևերոս

32 Հայոց ո՞ր սպարապետն է ասել հետևյալ խոսքերը.

«Իմ այնքան ծառայությունների, արյուն ու քրտինք թափելու... հատուցումն ա՞յս եղավ: Բայց այս մահը երանի՜ թե ձիու վրա ինձ հասներ»:

- 1) Մուշեղ Մամիկոնյան
- 2) Վասակ Մամիկոնյան
- 3) Մանվել Մամիկոնյան
- 4) Վահան Մամիկոնյան

33

Ո՞վ է մեջբերված խոսքերի հեղինակը.

«Լեոնային Ղարաբաղը մշտնջենապես բնակեցված է եղել հայերով և նրանց հայրենիքի մի հատվածն է, որը, Ստալինի մեղքով հայտնվելով Ադրբեջանի կազմում, 65 տարի շարունակ ենթարկվել է ստորացման, վիրավորանքների ու ամեն տեսակի ճնշումների... Լեոնային Ղարաբաղի ճակատագիրը կարող են լուծել միայն Լեոնային Ղարաբաղի բնակիչները... Ստեղծված իրավիճակի միակ ճշմարիտ լուծումը կարող է լինել Լեոնային Ղարաբաղի դուրսբերումը Ադրբեջանի կազմից»:

- 1) Ջորի Բալայան
- 2) Հենրիխ Պողոսյան
- 3) Վաչե Սարուխանյան
- 4) Յակով Ջարուբյան

34

Վրացական արքունիքում ի՞նչ էր կոչվում գորքերի գլխավոր հրամանատարը.

- 1) աթաբեկ
- 2) գունդստաբլ
- 3) սպարապետ
- 4) ամիրսպասալար

35

Սյունիքում և Արցախում 1720–ական թթ. ազատագրական պայքարի արդյունքում՝

- 1) Օսմանյան պետությունը ստիպված էր իր հետագա քաղաքականության մեջ հաշվի նստել հայկական մելիքությունների հետ, ճանաչել նրանց իրավունքներն ու ինքնիշխանությունը
- 2) Սյունիքում Օրբելյանների գլխավորությամբ վերականգնվեց հայոց պետականությունը
- 3) Պարսից պետությունը ստիպված էր իր հետագա քաղաքականության մեջ հաշվի նստել հայկական մելիքությունների հետ, ճանաչել նրանց իրավունքներն ու ինքնիշխանությունը
- 4) Արցախում Հասան–Ջալալյանների գլխավորությամբ ստեղծվեց հայկական իշխանություն

36

VII դ. երկրորդ կեսի հայոց իշխանների անունները դասավորել ըստ նրանց գործունեության ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Աշոտ Բագրատունի
- բ. Սմբատ Բագրատունի
- գ. Համագասպ Մամիկոնյան
- դ. Ներսեհ Կամսարական
- ե. Թեոդորոս Ռշտունի
- զ. Գրիգոր Մամիկոնյան

- 1) ե, գ, գ, ա, դ, բ
- 2) բ, գ, գ, դ, ա, ե
- 3) գ, ե, գ, ա, բ, դ
- 4) ե, գ, ա, գ, բ, դ

37

Դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. ահաբեկչությունը ՀՀ Ազգային ժողովում
- բ. բազմակուսակցական համակարգի ձևավորման սկիզբը ՀՀ-ում
- գ. Ա. Գյուլի այցը ՀՀ՝ Հայաստան-Թուրքիա ֆուտբոլային խաղին
- դ. Գերմանիայի Բունդեսթագի կողմից Հայոց ցեղասպանության դատապարտումը
- ե. Թուրքիայի կողմից ՀՀ անկախության ճանաչումը
- զ. Հայաստանի անդամակցումը ՄԱԿ-ին

- 1) գ, գ, ա, ե, դ, բ
- 2) բ, ե, գ, ա, դ, գ
- 3) բ, գ, ա, ե, դ, գ
- 4) գ, գ, ե, ա, բ, դ

38

Համապատասխանեցնել.

Պատմական Հայաստանի ո՞ր գավառներում են տեղի ունեցել ներքոհիշյալ իրադարձությունները.

ա. Արիստակես կաթողիկոսի հուղարկավորությունը	1) Նիգ
բ. Հայ եկեղեցու առաջին ժողովը	2) Բագրևանդ
գ. Արշակունի թագավորների դամբարանների թալանը պարսից զորքի կողմից	3) Եկեղյաց
դ. Ձիրավի ճակատամարտը	4) Տարոն
ե. Արշակավանի հիմնումը	5) Կոզովիտ
	6) Դարանաղյաց

- 1) ա-1, բ-4, գ-3, դ-5, ե-2
- 2) ա-3, բ-4, գ-6, դ-2, ե-5
- 3) ա-1, բ-6, գ-3, դ-2, ե-5
- 4) ա-3, բ-4, գ-6, դ-5, ե-2

39

Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- 1) Արևելյան Հայաստանի տարածքում ռուսական իշխանությունների ստեղծած և 12 տարի գոյություն ունեցած վարչական միավորը կոչվում էր Հայկական մարզ:
- 2) Արցախում կազմավորված կիսանկախ իշխանությունները կոչվել են սղնախներ:
- 3) Ռուսաստանի կազմում Շամախի կենտրոնով 1840 թ. ստեղծված վարչական միավորը կոչվում էր Կասպիական մարզ:
- 4) 1826–1828 թթ. ռուս–պարսկական պատերազմի օրերին մի խումբ հայ մտավորականների մշակած ազատագրական նախագծի համաձայն՝ ռուսական կայսր Նիկոլայ I–ը կրելու էր նաև «Հայոց թագավոր» տիտղոսը:
- 5) Ստորին Բասենի վարչական կենտրոն Հասան կալան ռուս մեծ գրող Ա. Պուշկինն անվանել է «Արգրումի (Էրգրում) բանալի»:

40

Գտնել սխալ պատասխանները:

Ի՞նչ հետևանքներ ունեցավ Փետրվարյան ապստամբությունը Հայաստանում.

- 1) Բանտերից ազատվեցին բոլշևիկների կողմից ձերբակալված մարդիկ:
- 2) Երկրում վերջ տրվեց բոլշևիկների մենիշխանությանը:
- 3) Ապստամբներին համաներում շնորհվեց:
- 4) Երկրում շարունակվեցին բոլոր տեսակի բռնագրավումները:
- 5) Երկրում վերահաստատվեց խորհրդային իշխանությունը:
- 6) Քայլեր ձեռնարկվեցին բանակի աքսորված սպաներին հայրենիք վերադարձնելու ուղղությամբ:

41

Տրված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- 1) Միջնադարում հայկական ուժեղ պետություն է ստեղծվել Միջերկրական ծովի հյուսիս–արևմուտքում ընկած Կիլիկիայում, որն ունեցել է մինչև 50 000 քառ. կմ տարածք:
- 2) Հայկական ավանդության համաձայն՝ Արամանյակի անունով է կոչվել Արագած լեռը:
- 3) Հայկական ավանդության համաձայն՝ Հայկ նահապետի անունով մեր ժողովուրդը կոչվեց հայ, երկիրը՝ Հայք, Հայաստան, իսկ նրա ժառանգներից Արամ նահապետի անունից առաջացան Հայաստանի «Արմենիա» և հայերի «արմեն» անունները:
- 4) Ըստ Աստվածաշնչի՝ բոլոր ազգերն առաջացել են Նոյ նահապետի երեք որդիներից՝ Հաբեթից, Մեմից, Քամից:
- 5) Հայոց ծագումնաբանության մասին բնիկ հայկական ավանդազրույցում որոշակիորեն առանձնանում է ժամանակագրական երեք շերտ՝ հնագույն, նախաքրիստոնեական և հետքրիստոնեական:
- 6) Աստվածաշնչի առաջին Մանդոց գրքի համաձայն՝ համաշխարհային ջրհեղեղից փրկվեց միայն Նոյ նահապետն՝ իր ընտանիքով, որի տապանը հանգրվանեց Հայկական լեռնաշխարհում «Արարատ լեռների վրա»:

42

Իրադարձություններից ո՞րն է խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Վախթանգ Գորգասալի գահակալության սկիզբը
- 2) Գյուտ կաթողիկոսի գահակալության սկիզբը
- 3) Հովսեփ Վայոցձորցու և Ղևոնդ Երեցի նահատակությունը
- 4) Պերոզի հրամանով Գյուտ կաթողիկոսի մեկնումը Տիզբոն
- 5) Գյուտ կաթողիկոսի վերադարձը Տիզբոնից և հաստատվելը Վանանդում
- 6) Ուրացյալ Վազգեն բղեշխի սպանությունը

43

Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Մկրտիչ Խրիմյանի՝ Կ. Պոլսի հայոց պատրիարք դառնալը
- 2) Կ. Պոլսի Ազգային ընդհանուր ժողովի կողմից Ազգային սահմանադրության (կանոնադրության) հաստատումը
- 3) Քյուրուկդարայի ճակատամարտը
- 4) Լոնդոնում ռուս-անգլիական համաձայնագրի կնքումը
- 5) Ազիզ փաշայի զորքի հարձակումը Զեյթունի վրա

--	--	--	--	--	--

44

Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. «Սասունցի Դավիթ» էպոսի համահավաք տեքստի մշակումը և հրատարակումը
- բ. սինթետիկ կաուչուկի արտադրության հիմնադրումը
- գ. եռագույն հեռուստատեսության ստեղծումը
- դ. Բյուրականի աստղադիտարանի վերածումը աշխարհում աստղագիտության ոլորտի գիտահետազոտական խոշոր կենտրոնի
- ե. Մատենադարանի շենքի նախագծումը

- 1) Հովհաննես Ադամյան
- 2) Մկրտիչ Ներսիսյան
- 3) Վիկտոր Համբարձումյան
- 4) Մանուկ Աբեղյան, Կարապետ Մելիք-Օհանջանյան
- 5) Մարկ Գրիգորյան
- 6) Ստեփան Ղամբարյան, Լևոն Ռոտինյան

ա	
բ	
գ	
դ	
ե	

Տրված 6 պնդումներից յուրաքանչյուրի համար ընտրի՛ր ճիշտ է, Միայլ է, Չգիտեմ տարբերակներից որևէ մեկը:

- 1) Հայաստանի դեմ արշավանքը Դարեհ I-ը հանձնարարել էր նախ Դադարշիշին, ապա՝ Վահումիսային:
- 2) Դարեհ I-ի դեմ Բաղդադում տեղի ունեցած ապստամբությունը ղեկավարել է հայազգի Արախան՝ Խալդիտայի որդին:
- 3) Միայն հինգերորդ արշավանքից հետո՝ Ք. ա. 522 թվականին է Հայաստանը ճանաչում Աքեմենյանների գերիշխանությունը:
- 4) Կյուրոս Մեծի մահվանից անմիջապես հետո Աքեմենյան տերության մեջ սկսվեցին գահակալական կռիվներ, որոնք ավարտվեցին Դարեհ I-ի հաղթանակով:
- 5) Բեհիսթունյան արձանագրությունը գրված է երեք լեզուներով՝ էլամերեն, պարսկերեն, քարելերեն:
- 6) Բեհիսթունյան արձանագրության էլամերեն բաժնում Հայաստանը կոչվում է Արմինա:

Բ մակարդակ

46

Տերմինները համապատասխանեցնել իրենց բովանդակությանը.

1) փերեզակ	ա. շահական նստավայր
2) շահապ	բ. հարկահանությանը, առևտրին, շուկաներին,
3) շահաստան	արհեստներին հետևող պաշտոնյա
4) մուխթասիբ	գ. մանրավաճառ առևտրական
5) մարզպանություն	դ. բուն քաղաք
6) գանձագին	ե. քաղաքապետ
7) մաղխազ	զ. արքունիքի և թագավորական պահակազորի հրամանատար
	է. վարչաքաղաքական միավոր
	ը. հողատիրության ձև

- 1) 1-ե, 2-բ, 3-գ, 4-ա, 5-է, 6-դ, 7-զ
- 2) 1-դ, 2-ա, 3-գ, 4-զ, 5-բ, 6-է, 7-ե
- 3) 1-զ, 2-ե, 3-ա, 4-դ, 5-բ, 6-ը, 7-զ
- 4) 1-զ, 2-ե, 3-դ, 4-բ, 5-է, 6-ը, 7-զ

47

Ընտրել սխալ բացատրությունները.

- ա. «Թուրքական ազգային ուխտ» կոչվող փաստաթղթով Արևմտյան Հայաստանը և Կիլիկիան, Կարսը, Արդահանը և Բաթումը հռչակվում էին «բուն թուրքական տարածքներ»:
- բ. Արցախը Հայաստանի առաջին հանրապետության անբաժանելի մաս հռչակած մարմինը Արցախահայության 9-րդ համագումարն էր:
- գ. Հայ-ռուսական երևանյան բանակցությունների ավարտին նախաստորագրված փաստաթուղթը կոչվում էր «Եզրափակիչ որոշման արձանագրություն»:
- դ. Դրոյի և ՌՄԴԽՆՀ կոմիսար Օ. Սիլինի 1920 թ. դեկտեմբերի 2-ին ստորագրած հրամանը կրում էր «Հայաստանը դաշնային խորհրդային հանրապետության մաս հայտարարելու մասին» վերնագիրը:
- ե. Հայաստանի խորհրդայնացումից հետո երկրում ստեղծված գործադիր իշխանության նոր մարմինները կոչվում էին խորհուրդներ:
- զ. Հայաստանի Ռազմհեղկոմի նախագահ Ս. Կապանի 1920 թ. դեկտեմբերի 16-ի դեկրետով հիմնված մարմինը, որը պետք է նպաստեր երկրում խորհրդային կարգեր «ներդնելուն», կոչվեց ներքին գործերի ժողկոմատ:
- է. Սիմոն Վրացյանի գլխավորած ՀՀ վերջին կառավարության անդամների մի մասը համարվում էր «ռուսական կողմնորոշման ջատագով»:

- 1) դ, ե, զ
- 2) ա, գ, է
- 3) գ, ե, զ
- 4) դ, գ, է

Գտնել Հայաստանում ենթակա թագավորությունների առաջացման պատճառները.

- ա. Երկրի նշանավոր իշխանությունները տնտեսական և ռազմական բավարար հզորություն ունեին և անկախության էին ձգտում:
- բ. Կենտրոնախույս ուժերին օժանդակում էր Արաբական խալիֆայությունը:
- գ. Միջնադարյան քաղաքներն անկում էին ապրել և հանդես չէին գալիս որպես թագավորական իշխանության դաշնակից:
- դ. Բագրատունիները կենտրոնացված և միասնական պետություն ստեղծելու ձգտում չէին ցուցաբերում:
- ե. Բյուզանդիան հայոց պետությունը թուլացնելու քաղաքականություն էր վարում:
- զ. Կենտոնախույս ուժերին աջակցում էր հայոց կաթողիկոսությունը:
- է. Հայ վաճառականությունը լիակատար աջակցություն էր ցույց տալիս երկրի մասնատման քաղաքականությանը:
- ը. Արտաքին գործոնների պատճառով Հայաստանի տնտեսական զարգացումը չհանգեցրեց միասնական կենտրոնացված պետության ստեղծմանը:
- թ. Բյուզանդիան գրավեց Հայաստանի արևմտյան ու հարավային շրջանները՝ ստեղծելով Բագրատունիներին հակադրվող հայկական իշխանություններ:

- 1) բ, գ, է, թ
- 2) դ, է, է, թ
- 3) ա, բ, է, ը
- 4) ա, բ, գ, ը

Թվարկվածներից որո՞նք են 1918 թ. Մայիսյան հերոսամարտերի հետևանքներ.

- ա. Հայաստանը վճռական պահին օգնության հասավ Ռուսաստանին, որը շարունակում էր կռվել թուրքերի դեմ:
- բ. Դրվեց ամբողջական հայրենիքի վերականգնման ճանապարհի սկիզբը:
- գ. Դրական դեր խաղաց թուրքերի դեմ պայքարում Անդրկովկասի ժողովուրդների փոխհամաձայնեցված ու համատեղ պայքարը խրախուսելու համար:
- դ. Բնաջնջումից փրկվեցին Անդրկովկասի ժողովուրդները:
- է. Թուրքական կողմը ստիպված եղավ մեղմացնել պահանջները և նորաստեղծ Հայաստանի Հանրապետության հետ կնքել Բաթումի հաշտության պայմանագիրը:
- զ. Նորահռչակ հայկական պետությունը դարձավ աշխարհամարտի մասնակից կողմ և այս հիմքի վրա իրավական (դե յուրե) ճանաչում ստացավ Անտանտի երկրների կողմից:
- է. Հայությունը հնարավորություն ստացավ պարտված թշնամուն թելադրելու հաշտության սեփական պայմանները:

- 1) բ, է, գ
- 2) ա, բ, է
- 3) բ, դ, է
- 4) գ, դ, գ

50

Հայկագուն–Երվանդունի տիրակալներից ո՞վ է գահակալել իններորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Արշամ	
բ. Երվանդ II	1) է
գ. Երվանդ IV	2) ա
դ. Տիգրան Երվանդյան	3) է
ե. Շամ (Սամոս)	4) ք
զ. Սկայորդի	
է. Երվանդ III	
ը. Վահագն	
թ. Պարույր	
ժ. Երվանդ Սակավակյաց	

51

Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. թուրքական զորքերի դեմ Պապիկ իշխանի գլխավորությամբ զեյթունցիների մղած կռիվների ավարտը
- բ. Հնչակյան կուսակցության պառակտումը երկու թևի
- գ. «Բազմավեպ» պարբերականի տպագրման սկիզբը
- դ. ՀՅԴ հռչակագրի հրատարակումը «Դրոշակ» թռուցիկ թերթում
- ե. «Հայաստան» անվան գործածության արգելումը Աբդուլ Համիդ II–ի կողմից
- զ. ՀՅԴ առաջին ծրագրի հրատարակումը «Դրոշակում»
- է. Հնչակյան կուսակցության ծրագրի հրատարակումը
- ը. Հնչակյան կուսակցության պաշտոնաթերթի հիմնադրումը
- թ. «Խարիսխ» զինագործարանի հիմնադրումը
- ժ. ՀՅԴ առաջին ընդհանուր ժողովի հրավիրումը

- 1) ա, ը, թ, գ, է, է, դ, ժ, բ, գ
- 2) ա, գ, ը, է, է, դ, ժ, գ, թ, բ
- 3) գ, ա, է, ը, է, դ, թ, ժ, գ, բ
- 4) գ, է, ա, ը, է, թ, ժ, դ, բ, գ

52

Թվարկված ճակատամարտերից ո՞րն է տեղի ունեցել յոթերորդը ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Ներսեհապատի	1) Է
բ. Քաղխախայի	2) Ղ
գ. Ճարմանայի	3) Ք
դ. Խաղխաղի	4) Թ
ե. Վարդանակերտի	
զ. Չիրավի	
է. Ավարայրի	
ը. Խաղամախայի	
թ. Ակոռիի	
ժ. Յարմուքի	

53

Կատարել պատմական իրադարձությունների և տարեթվերի համապատասխանեցում.

ա) Հռադամիզդի կողմից իր հորեղբոր սպանությունը և հայոց գահին բազմելը	1) 51 թ.
բ) Վաղարշ I Արշակունու գահակալումը Պարթևստանում	2) 298 թ.
գ) Կորբուլոնի ներխուժումը Մեծ Հայք	3) 276 թ.
դ) Հռանդեայի պայմանագրի կնքումը	4) 66–88 թթ.
ե) Տրդատ I-ի գահակալումը	5) 226 թ.
զ) Սասանյանների հաստատումը պարսից գահին	6) 51–80 թթ.
է) Խոսրով II-ի որդի Տրդատի մենամարտը գոթական իշխանի հետ	7) 297 թ.
ը) Ոսխայի ճակատամարտը	8) 64 թ.
թ) Մծբինի պայմանագրի կնքումը	9) 58 թ.
	10) 88–110 թթ.

- 1) ա–8, բ–10, գ–1, դ–9, ե–4, զ–7, է–5, ը–2, թ–3
- 2) ա–1, բ–6, գ–9, դ–8, ե–4, զ–5, է–3, ը–7, թ–2
- 3) ա–9, բ–4, գ–1, դ–8, ե–10, զ–3, է–7, ը–5, թ–2
- 4) ա–1, բ–6, գ–9, դ–8, ե–10, զ–2, է–3, ը–5, թ–7

Տրվածներից ո՞ր երեքը Հովսեփ Արղությանի և Հովհաննես Լազարյանի կազմած՝ Հայաստանի ազատագրման և հայ-ռուսական դաշնագրի նախագծին վերաբերող կետերից չեն.

- ա. Կասպից ծովի ափին Հայաստանին տրամադվելու էր նավահանգիստ:
  - բ. Հայաստանում լինելու էր որոշակի քանակությամբ ռուսական զորք՝ երկիրը հնարավոր հարձակումներից պաշտպանելու համար:
  - գ. Ռուսաստանում բնակվող հայերից և վրացիներից կազմվելու էր 25-հազարանոց բանակ, որից 10 հազարը պետք է մտնեի Վրաստան:
  - դ. Հայոց թագավորն ընտրվելու էր ռուսաց կայսրի կողմից, որն այնուհետև օժվելու էր Էջմիածնում:
  - ե. Նախկին հողատերերին վերադարձվելու էին իրենց կալվածքները, սակայն առանց գյուղացիներին ճորտացնելու իրավունքի:
  - զ. Ջորաջոկատների հրամանատարը լինելու էր հայազգի և ենթարկվելու էր ռուսական հրամանատարությանը:
  - է. Հայաստանն ազատագրելուց հետո ստեղծվելու էր հայկական պետություն, և Արցախի մելիքներից մեկը դառնալու էր Հայաստանի թագավոր:
- 1) գ, դ, զ
  - 2) գ, զ, է
  - 3) ա, դ, ե
  - 4) ա, բ, է

Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- ա. Հայոց դիցարաններում չեն եղել չար կամ չարագործ աստվածներ, իսկ չար ուժերը ոգիների մակարդակից վեր չեն բարձրացվել:
  - բ. Միայն Վանի թագավորության շրջանի դիցարանին է բնորոշ եղել միակենտրոնությունը՝ Արարիչ գերագույն աստծո գլխավորությամբ:
  - գ. Հելլենիզմի դարաշրջանի հայոց դիցարանում թեև եղել են չար կամ չարագործ աստվածություններ, սակայն միշտ մեծարվել են գիտությունները, արվեստներն ու ընտանիքը:
  - դ. Հայոց դիցարաններին միշտ բնորոշ է եղել միակենտրոնությունը՝ Արարիչ գերագույն աստծո գլխավորությամբ, սակայն հայոց դիցարանները ղեկավարվում էին աստվածների գերագույն եռյակի կողմից:
  - ե. Հայոց դիցարանները, ի տարբերություն հունական և հռոմեական դիցարանների, բաղկացած չէին ազգակից աստվածներից, այսինքն՝ չէին ներկայանում իբրև աստվածային ընտանիք:
  - զ. Հայոց դիցարաններում չեն եղել չար կամ չարագործ աստվածներ, ընդհակառակը՝ միշտ մեծարվել են բարին, լույսը, ընտանիքը, գիտություններն ու արվեստները:
  - է. Հայոց դիցարաններին միշտ բնորոշ է եղել երկմիասնականությունը, բոլոր հայկական դիցարանները ղեկավարվել են աստվածների գերագույն երկյակի կողմից:
- 1) ա, դ, զ
  - 2) դ, զ, է
  - 3) բ, դ, զ
  - 4) ա, գ, է

56

Ստորև թվարկվածներից որո՞նք պատմական դեպքերի ու իրադարձությունների հետևանքներ չեն.

- ա) Կիմերների հարձակման հետևանքով Վանի թագավորությունը հայտնվեց երկու ճակատով հարձակվող թշնամիների օղակում:
- բ) Ք. ա. VIII դ. վերջերին Ասորեստանը վերականգնեց դիրքերը՝ կրկին դառնալով Վանի տերության մրցակիցն Առաջավոր Ասիայում:
- գ) Արտաշես I-ի միավորիչ գործունեության հետևանքով հայկական տարածքների մեծ մասը միավորվեց մեկ ընդհանուր պետության մեջ:
- դ) Վանի թագավորության և սկյութների միջև հաստատված դաշնակցային հարաբերությունների հետևանքը վերջիններիս՝ Փոքր Ասիայի արևելքում հաստատվելն էր:
- ե) Արտաշեսյանների արքայատոհմի անկման հետևանքով հայ բնակչության և իշխանների մի մասը ստիպված հեռացավ հայրենիքից:
- զ) Արտաշես I-ի միավորիչ գործունեության հետևանքով հայկական բոլոր տարածքները, բացառությամբ Փոքր Հայքի, միավորվեցին մեկ միասնական պետության մեջ:
- է) Լուկուլլոսի պարտության հետևանքով վերականգնվեց Հայկական տերության հեղինակությունը:

- 1) դ, ե, գ
- 2) գ, դ, զ
- 3) ա, ե, է
- 4) ա, գ, է

57

Թվերը համապատասխանեցնել փաստերին.

ա. 148	1) պոլսահայության թվաքանակը XIX դ. 30–40–ական թթ.
բ. 45 000	2) Հալիձորի ճակատամարտում օսմանյան բանակի կորուստը
գ. 750	3) 1890–ական թթ. օսմանյան Թուրքիայում ոչնչացված հայեր
դ. 48 000	4) Հալիձորի ճակատամարտում թշնամուց խլված դրոշների թիվը
ե. 300 000	5) Զեյթունի ձորում ծուղակն ընկած թուրքական զորքի թիվը
զ. 30 000	6) Թուրքմենչայի պայմանագրի կնքումից հետո Արևելյան Հայաստանում վերաբնակված պարսկահայերի թիվը
է. 200 000	7) հայկական զորքերի քանակը Երվանդ Սակավակյացի օրոք
ը. 1036	8) 1909 թ. ապրիլին Ադանայի նահանգում սպանված հայեր
թ. 13 000	9) հայկական կողմի զոհերի թիվը Ավարայրի ճակատամարտում
ժ. 25 000	10) ԽՍՀՄ հերոսի կոչմանն արժանացած հայերի թիվը
	11) 1988 թ. Սպիտակի երկրաշարժի զոհերի թիվը

- 1) ա–3, բ–4, գ–10, դ–6, ե–8, զ–1, է–2, ը–7, թ–5, ժ–9
- 2) ա–4, բ–6, գ–5, դ–7, ե–3, զ–9, է–1, ը–2, թ–10, ժ–11
- 3) ա–2, բ–3, գ–10, դ–9, ե–11, զ–4, է–5, ը–1, թ–6, ժ–8
- 4) ա–4, բ–6, գ–5, դ–7, ե–3, զ–8, է–1, ը–9, թ–2, ժ–11

58

Ընտրել երեք պնդումները, որոնք արտացոլում են Կիլիկյան Հայաստանի պետական կարգի բնութագրական կողմերը և առանձնահատկությունները.

- ա. Կիլիկյան Հայաստանում սենեսկալը հետևում էր նաև արքունի կարգ ու կանոնի պահպանմանը:
- բ. Պայլը Կիլիկյան Հայաստանի թագավորի մանկահասակության դեպքում իրականացնում էր ոչ միայն նրա, այլև ամբողջ երկրի խնամակալությունը:
- գ. Կիլիկյան Հայաստանում թագադիր գործակալն էր լուծում գահաժառանգության խնդիրը:
- դ. Կիլիկյան Հայաստանում արքունիքի մեջ մտնում էին արքունի խորհուրդը, բարձրագույն դատական ատյանը և գործակալությունները:
- ե. Կիլիկյան Հայաստանում կանցլերը թագավորի առաջին խորհրդականն էր:
- զ. Կիլիկյան Հայաստանում թագադիր գործակալությունը ստեղծվել էր դեռևս Ռուբինյան առաջին իշխանների օրոք:
- է. Կիլիկյան Հայաստանում կանցլերը ղեկավարում էր օտար երկրների ներկայացուցիչների հետ բանակցությունները:

- 1) բ, դ, է
- 2) ա, գ, է
- 3) ա, գ, զ
- 4) բ, դ, է

59

Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա. Ըստ ՀՀ Սահմանադրության՝ պետության ղեկավարը հանրապետության նախագահն է, ով ընտրվում է չորս տարի ժամկետով, ոչ ավել, քան երեք անգամ անընդմեջ:
- բ. Մինչև նոր Սահմանադրության ընդունումը ՀՀ-ում շարունակում էին գործել ՀԽՍՀ Սահմանադրության այն դրույթները, որոնք հակասում էին Անկախության հռչակագրի հիման վրա ստեղծված օրենքներին:
- գ. ՀՀ Սահմանադրությամբ հռչակվում էր, որ պետությունը երաշխավորում է սեփականության բոլոր ձևերի ազատ զարգացումը:
- դ. ՀՀ Սահմանադրությամբ բարձրագույն օրենսդիր մարմինը՝ Ազգային ժողովը, վերանվանվեց Գերագույն խորհուրդ:
- ե. ՀՀ շուրջ չորս տասնյակի հասնող շրջանները միավորվեցին՝ ստեղծելով 10 մարզեր:
- զ. ՀՀ սահմանադրական փոփոխություններով տեղական ինքնակառավարման մարմինների լիազորությունների ժամկետը դարձավ չորս տարի:
- է. ՀՀ սահմանադրական փոփոխությունների վերջնական տարբերակը հաստատվեց Ազգային ժողովի կողմից:

- 1) ա, գ, է
- 2) բ, դ, զ
- 3) գ, է, զ
- 4) գ, է, է

Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- 1) Կոմիստերնի գործադիր կոմիտեի նախաձեռնությամբ Բաքվում կայացած խորհրդաժողովը Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումարն էր:
- 2) Մարաշում Պետրոս Սարաճյանի նախագահությամբ քեմալականների դեմ հայերի պաշտպանական մարտերը գլխավորող մարմինը կոչվում էր ինքնապաշտպանության բարձրագույն խորհուրդ:
- 3) Իտալիայի Սան Ռեմո քաղաքում Թուրքիայի հետ հաշտության պայմանագրի նախագիծը մշակած մարմինը տերությունների Գերագույն խորհրդի խորհրդաժողովն էր:
- 4) Թալեաթի նախագահությամբ 1914 թ. հոկտեմբերին հրավիրված գաղտնի խորհրդակցությունում կազմավորված հատուկ մարմինը կոչվել է Երեքի գործադիր կոմիտե:
- 5) Խորհրդային Ռուսաստանի Ժողկոմխորհի նախագահ Վ. Լենինին ուղղված Քեմալի նամակում Արևմուտքի տերություններն ու Հայաստանն անվանվում են «ժողովրդավարական երկրներ»:
- 6) Փարիզում Պողոս Նուբարի նախաձեռնությամբ հրավիրված ժողովը Հայոց ազգային համագումարն էր:
- 7) Թուրքիայում ծավալվող քեմալական շարժման նպատակները պաշտոնական ձևակերպումներ ստացան «Թուրքիայի հանրապետության ազգային միություն» կոչվող փաստաթղթում:

Թվարկվածներից որո՞նք են Կիլիկիայի հայերի և մոնղոլների միջև դաշինքի կնքման պատճառ հանդիսացել.

- 1) Հայերն արդեն մոնղոլների հետ դաշինքի հարուստ փորձ էին ձեռք բերել բուն Հայաստանում և կարողացել էին խուսափել աղետից:
- 2) Կիլիկյան Հայաստանը կարող էր օգնել մոնղոլներին ծովով եվրոպական երկրներ արշավանքներ իրականացնելիս:
- 3) Մոնղոլները խոստացան հայերին վերադարձնել մահմեդականների իլած տարածքները և օգնություն ցույց տալ Իկոնիայի սելջուկների հարձակումների ժամանակ:
- 4) Մոնղոլները ձգտում էին շահելու քրիստոնյա հայերի համակրանքը, որովհետև Կիլիկյան Հայաստանը ռազմաքաղաքական դաշինքի մեջ էր գտնվում Ֆրանսիայի և Անգլիայի հետ:
- 5) Մոնղոլները ծրագրել էին գրավել Ասորիքը և Պաղեստինը, ուստի վստահելի դաշնակցի կարիք ունեին, որպիսին կարող էր լինել Կիլիկյան Հայաստանը:
- 6) Հայերը խոստացան մոնղոլներին հանձնել վանքերի և եկեղեցիների կուտակած հարստությունները:
- 7) Մոնղոլները խոստացան պահպանել Կիլիկյան Հայաստանի անկախությունը և տարածքային ամբողջականությունը:

62

Թվարկվածներից որո՞նք Հայոց մեծ եղեռնի պատճառ չեն.

- 1) Հայկական հարցին մեկընդմիջտ վերջ տալու երիտթուրքերի ձգտումը
- 2) Եվրոպայից Թուրքիայի դուրս մղվելը և նոր հայրենիքի ստեղծումը
- 3) Միացյալ և անկախ Հայաստան ստեղծելու հայերի փորձերի խափանումը ռուսների կողմից
- 4) հայության ֆինանսական և նյութական ունեցվածքին տիրանալը
- 5) Անտանտին Անդրկովկասում հավատարիմ դաշնակցից զրկելը
- 6) հայ արդյունաբերողների և դրամատերերի մրցակցությունից ազատվելը
- 7) հայ քաղաքական կուսակցությունների՝ Հայաստանի միավորման ծրագրի ձախողումը

63

Տրված փաստարկներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Ք. ա. 53 թ. գարնանը հռոմեական 50–հազարանոց բանակը Կրասոսի գլխավորությամբ ժամանեց Ասորիք:
- 2) Հռոմում ստեղծված Առաջին եռապետության անդամներն էին Գնեոս Պոմպեոսը, Հուլիոս Կեսարը, Մարկոս Անտոնիոսը:
- 3) Ք. ա. 54 թ. վերջերին Արտաշատում կնքվեց հայ–պարթևական դաշինք:
- 4) Օկտավիանոսը Ք. ա. 27 թ. պաշտոնապես իրեն հայտարարեց Օգոստոս (Սրբազան) և հիմք դրեց կայսերական վարչակարգին Հռոմում:
- 5) Ք. ա. 53 թ. մայիսի 6–ին Խառան քաղաքից ոչ հեռու տեղի ունեցած ճակատամարտում պարթև արքայազն Բակուրը ջախջախեց հռոմեական բանակը:
- 6) Ք. ա. 3 թվականին Հայոց գահին կրկին բազմեց Տիգրան IV–ը:
- 7) Ք. ա. 5 թ. Օկտավիանոս Օգոստոսը մեծ բանակով Հայաստան է ուղարկում իր որդեգիր Գայոս Կեսարին, որը Հայաստանի թագավոր է հռչակում Տիգրան IV–ի հորեղբայր Արտավազդ III–ին:
- 8) Եռապետ Անտոնիոսը 60–հազարանոց բանակով Ք.ա. 36 թ. արշավեց Հայաստան և շարժվեց դեպի Արտաշատ:

64

Ընտրել սխալ փաստարկները.

- 1) 1918 թ. մարտի 1–ից ապրիլի 1–ը Տրապիզոնում Անդրկովկասյան Մեյմի և Թուրքիայի միջև ընթացել են բանակցություններ:
- 2) 1918 թ. ապրիլի 6–8–ը Ալեքսանդրապոլում տեղի է ունեցել հայ ազգային–քաղաքական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների խորհրդակցություն:
- 3) 1918 թ. ապրիլի 11–ից հունիսի 4–ը Անդրկովկասի իշխանությունները Բաթումում հաշտության բանակցություններ են վարել թուրքերի հետ:
- 4) 1918 թ. մայիսի 16–27–ը Ղարաքիլիսայում հայկական ուժերը հաղթական կռիվներ են մղել թուրքերի դեմ:
- 5) 1826 թ. սեպտեմբերի սկզբներին հայազգի գեներալ Վալերիան Մադաթովի զորագունդը հետ է գրավում Գանձակը:
- 6) 1829 թ. հունիսի 24–ին Ի. Պասկևիչի գլխավորած ռուսական հիմնական ուժերը գրավում են Հասան կալան:
- 7) 1894 թ. «Դրոշակում» տպագրվել է ՀՅԴ ծրագիրը:
- 8) 1827 թ. Գալուստ Շերմազանյանը թատերական շենքի վերածած իր երկհարկանի տանը բեմադրել է հայ և օտար դրամատուրգների պիեսներ:

65 Ո՞ր երկու իրադարձություններն են խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Հայոց կաթողիկոսական աթոռի փոխադրումը Հռոմկլա
- 2) Մլեհի կողմից Մսիս, Տարսոն և Ադանա քաղաքների ազատագրումը բյուզանդացիներից
- 3) Միրիոկեֆալոնի ճակատամարտը
- 4) Թորոս II-ի կողմից բյուզանդական զորքերի ջախջախումը Մսիս քաղաքի մոտ
- 5) Խաչակրաց երրորդ արշավանքի սկիզբը
- 6) Լևոն II-ի և Բոհեմունդի միջև հաշտության պայմանագրի կնքումը Սսում
- 7) Երուսաղեմի գրավումը Սալահ ադ Դինի կողմից
- 8) Լևոն Մեծագործի հանդիսավոր թագադրությունը
- 9) Լևոն Մեծագործի կողմից Լամբրոն ամրոցի գրավումը

66 Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Անդրկովկասի խորհուրդների առաջին համագումարի հրավիրումը Բաքվում
- 2) Խորհրդային Հայաստանում պարենհարկ մտցնելը
- 3) «Լեռնահայաստանի» հռչակումը
- 4) հայ ժողովրդի անունից Ա. Մյասնիկյանի շնորհակալական բաց նամակը ԱՄՆ նախագահ Ու. Հարդինգին
- 5) Երևանում հայ-ռուսական համաձայնագրի ստորագրումը
- 6) Հայիեղկումի վերակազմավորվելը ՀՄԽՀ ժողովրդական կոմիսարների խորհրդի

--	--	--	--	--	--

67 Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Փրասսպայի մոտ հռոմեական զորքի պարտությունը
- 2) Փոքր Հայքի ռազմակալումը Պոնտոսի կողմից
- 3) Մծուրքի հիմնադրումը
- 4) Հայաստանում հունարեն այբուբենի կիրառման սկիզբը
- 5) Արևելյան Հայաստանում արքունի գրագրության մեջ պահլավերենի (միջին պարսկերեն) գործածման սկիզբը
- 6) Արեգ-Միհրի տաճարի կառուցումը Գառնիում

--	--	--	--	--	--

68

Հայոց կաթողիկոսների անունները համապատասխանեցնել նրանց հետ կապված իրադարձություններին.

- ա. Աղթամար կղզուց կաթողիկոսական աթոռի տեղափոխումը Արգինա
- բ. Բագարան քաղաքում Աշոտ Բագրատունու օծումը հայոց թագավոր
- գ. Ամենայն հայոց կաթողիկոսության վերահաստատումը Էջմիածնում
- դ. գաղտնի խորհրդածողովի հրավիրումը Էջմիածնում և նրա գլխավորությամբ պատվիրակության մեկնումը Եվրոպա
- ե. Սսի և Ադանայի XIV դ. սկզբների ժողովների որոշումների չեղյալ հայտարարելը
- զ. Տարսն քաղաքում Լևոն իշխանի օծումը հայոց թագավոր

- 1) Կիրակոս Վիրապեցի
- 2) Հովհաննես Բ Գաբեղենացի
- 3) Անանիա Մոկացի
- 4) Մեսրոպ Արտազեցի
- 5) Գրիգոր Զ Այիրատ
- 6) Ստեփանոս Սալմաստեցի
- 7) Գևորգ Գառնեցի

ա	
բ	
գ	
դ	
ե	
զ	

69

Ստեղծագործությունների հեղինակների անուններին.

անվանումները

համապատասխանեցնել

- ա. Անտոն Գարագաշյան
- բ. Աբրահամ Երևանցի
- գ. Մաղաքիա Օրմանյան
- դ. Առաքել Դավրիժեցի
- ե. Նիկողայոս Ադոնց
- զ. Եսայի Հասան-Ջալալյան

- 1) «Հայոց պատմություն»
- 2) «Ազգապատում»
- 3) «Պատմութիւն պատերազմաց»
- 4) «Հայաստանը Հուստինիանոսի դարաշրջանում»
- 5) «Գիրք պատմութեանց»
- 6) «Քննական պատմություն հայոց»
- 7) «Համառօտ պատմութիւն Աղուանից»

ա	
բ	
գ	
դ	
ե	
զ	

Տրված 6 պնդումներից յուրաքանչյուրի համար ընտրի՛ր ճիշտ է, Միսայ է, Չգիտեմ տարբերակներից որևէ մեկը:

- 1) Արդյունաբերացման նպատակը ԽՍՀՄ–ը սնունդ և հումք արտադրող երկրից դրանք ներմուծող երկրի վերածելն էր:
- 2) Հայոց եկեղեցու դեմ պայքարն ավելի սաստկացավ նեպի տարիներին. հոգևորականությունը դիտվեց որպես հակախորհրդային և հակահեղափոխական տարր:
- 3) Երևանի կոմերիտական կազմակերպության շարքերում գոյություն ուներ տրոցկիստական երկու խումբ, որոնք իրենց անվանում էին «Երեքի խմբակը» և «Ուղղափառ մարքսիստներ»:
- 4) Ինքնավերացման համագումարից հետո Խորհրդային Հայաստանում մի որոշ ժամանակ պահպանվել են ՀՅԴ ընդհատակյա կառույցները:
- 5) Ի տարբերություն Արևմուտքի զարգացած երկրների Խորհրդային Միության արդյունաբերացումն սկսվել է ծանր արդյունաբերությունից:
- 6) ԽՍՀՄ–ում հնգամյակներով կենտրոնացված պլանավորումը սկսել է կիրառվել 1920–ական թթ. վերջերից: